

Göteborgs kommun

vastragoteborg@vastra.goteborg.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Fiskebäcksskolan F-5
i Göteborgs kommun

Tillsyn i Fiskebäcksskolan F-5

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Göteborgs kommun under hösten 2015. Fiskebäcksskolan F-5 besöktes av Skolinspektionen den 13-14 oktober 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 3

Enligt de uppgifter som skolan lämnat till Skolinspektionen bedömdes 100 procent av eleverna i årskurs 3 nå kunskapskraven i såväl svenska som matematik läsåret 2014/15. Jämfört med föregående läsår har resultaten stigit en aning.

Av SIRIS statistik för läsåret 2013/2014 framgår det att andelen elever i årskurs 3 som nådde kravnivån på de olika delproven i nationella ämnesprovet i matematik låg mellan 84 och 100 procent. I ämnet svenska nådde mellan 95 och 100 procent kravnivån i de olika delproven. Resultaten för skolans elever är bättre än riket i samtliga delprov för såväl ämnet matematik som för ämnet svenska.

Trygghet och studiero

Av de vårdnadshavare som besvarat Skolinspektionens skolenkät vårterminen 2015 anger 29 procent (jämfört med 22 procent i riket) att det stämmer ganska dåligt att deras barn har studiero under lektioner. Lika stor andel svarade att det stämmer helt och hållet att ljudnivån är så hög att det är svårt att arbeta i klassrummet (jämfört med 16 procent i riket). Av eleverna i årskurs 5 som har besvarat enkäten uppger 23 procent (jämfört med 19 procent i riket) att det stämmer ganska dåligt att de har studiero på lektionerna och att det stämmer helt att det finns andra elever som stör ordningen i klassrummet. Även 19 procent (jämfört med 13 procent i riket) av de vårdnadshavare till elever i förskoleklass som besvarat enkäten anser det stämmer ganska dåligt att deras barn har arbetsro i förskoleklassen.

Av elevenkäten framgår att 14 procent av eleverna i årkurs 5 som besvarat enkäten känner att det finns både elever och vuxna på skolan som de är rädda för (jämfört med 11 respektive 6 procent i riket). Även 24 procent av vårdnadshavare till elever i grundskolan som besvarat enkäten anser att det finns elever på skolan som deras barn är rädda för (jämfört med 14 procent i riket).

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-04-01
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-04-01
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-04-01
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-04-01
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Statistiken visar att en hög andel av Fiskebäcksskolans elever uppnår kunskapskraven. Skolinspektionens utredning visar dock att alla lärare inte anpassar undervisningen tillräckligt efter elevernas olika behov och förutsättningar. Det gäller såväl elever med svårigheter som elever i behov av utmaningar. Alla lärare på skolan har heller inte förtroget med skolans rutiner för extra anpassningar och särskilt stöd, vilket innebär att även detta område har brister. Skolan utreder inte särskilt stöd skyndsamt och särskilt stöd erbjuds endast efter att en elev haft extra anpassningar. Utredningen visar också att det finns klasser i årskurserna F-3 där det inte alltid är studiero och att elever i de lägre årskurserna inte alltid känner sig trygga på skolan eftersom det förekommer att de utsätts för kränkande behandling av äldre elever på skolan. Skolans lärare i förskoleklassen och grundskolans lärare samverkar inte med varandra tillräckligt för att nå utbildningsmålen.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 1 april 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Lärarna ska, i undervisningen, ta hänsyn till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering till bedömning av brist

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det i utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Alla

elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Vidare anges att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt läroplanen ska hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

Skolinspektionens utredning

Eleverna i de lägre årskurserna uppger i intervju att de kan få ytterligare uppgifter av sina lärare när de arbetat färdigt med de uppgifter som läraren planerat för lektionen. Dock, beskriver eleverna vidare, skiljer sig dessa andra uppgifter inte från övriga uppgifter som eleven gjort tidigare eftersom de inte har en svårare utformning.

Lärarna för de lägre årskurserna berättar i intervju att de upplever att stora klasser medför att de inte kan bedriva en undervisning där de har en dialog med eleverna och ett elevaktivt och undersökande arbetssätt. Lärarna berättar att de i vissa klasser på lektionerna före lunch får hjälp av fritidspedagoger som i första hand hjälper elever som har särskilt stöd. Lärarna berättar att de däremot på eftermiddagarna är ensamma med 28 elever och uttrycker att det begränsar deras möjligheter att individualisera undervisningen efter enskilda elevers behov. Lärarna för de högre årskurserna uppger att det är ovanligt med extra resurser i de äldre årskurserna och en konsekvens av det blir att lärarna inte hinner stötta alla elever och att mycket tid måste läggas på att upprätthålla studieron. Lärarna säger att medvetenheten finns om att individualisering i undervisningen behövs men att de i dagsläget inte hinner med det. Lärarna säger att de elever som tar mycket plats får detta utrymme medan de tysta eleverna inte blir sedda i lika stor omfattning. Båda lärargrupperna uppger också att de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling är självgående och når målen, men att det inte finns utrymme att stimulera de eleverna. Dessa elever får ofta arbeta självständigt utan att läraren hinner följa upp arbetet och följden blir att de bidrar till en ökad oro i klassen, tillägger lärarna.

Rektorn berättar i intervju att det är stora klasser på skolan, men uttrycker att han inte ser det som ett problem om lärarna skulle stötta varandra i en större utsträckning än vad som görs i dagsläget. Rektorn säger att han förväntar sig att den enskilda pedagogen individanpassar undervisningen men är osäker på om lärarna gör det.

Vid de lektionsobservationer i de lägre årskurserna som Skolinspektionen genomförde under tillsynsbesöket berättar läraren att eleverna begränsas till de

företbestämda sidhänvisningarna och uppgifterna i läroböckerna som läraren bestämt sedan innan, vilket innebär att eleverna inte får fortsätta arbeta vidare med uppgifter i läroböckerna på egen hand. Eleverna blir färdiga med ordinarie uppgifter tidigt under lektionen och får då arbeta vidare med andra uppgifter inom ämnet som läraren tagit fram. För några elever finns det inte alltid andra uppgifter att tillgå och då får eleven arbeta fritt på egen hand med valfritt annat ämne istället för att fortsätta i det aktuella ämnet som lektionen avser.

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår det att alla lärare inte anpassar undervisningen efter elevernas olika behov och förutsättningar. Varken elever som behöver mer stöd i sitt lärande eller elever som lätt når kunskapskraven och som skulle behöva mer utmaningar och stimulans får det av alla lärare. Lärare uppger att det på grund av klasstorlekar inte finns tid att individanpassa undervisningen till elevernas behov fullt ut vilket förstärks av eleverna i de lägre årskursernas upplevelser med fler uppgifter som inte är svårare utformade. Det framgår även vid de lektionsbesök som Skolinspektionen genomfört att läraren inte alltid tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov, i synnerhet inte när det gäller elevernas möjlighet till utmaningar i undervisningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan frankomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom

studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att när det befaras att en elev riskerar att inte uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.
- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, när det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Motivering till bedömning av brist

Rättslig reglering

Om det inom ramen för den ordinarie undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska eleven enligt skollagen skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om det framkommer att en elev inte kommer att nå de

kunskapskrav som minst ska uppnås trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Skolinspektionens utredning

Rektorn uppger vid intervjun att alla lärare inte är förtrogna med arbetet med extra anpassningar, vilket medför att inte alla lärare vet hur de ska arbeta med att anpassa undervisningen och heller inte vet vilka extra anpassningar som de kan använda i undervisningen. Rektorn berättar att han inte har infört något gemensamt arbetssätt för uppföljningar av extra anpassningar. Ärenden lyfts inte alltid vidare till elevhälsoteamet (EHT) vilket innebär att lärare inte anmäler när extra anpassningar inte fungerar. Rektorn berättar att lärarna oftast vänder sig till specialpedagogen direkt för hjälp istället för att vända sig till EHT vilket gör att när ärendet väl kommer till EHT är insatser redan påbörjade. Rektorn uppger också att i de fall som han inte har fattat beslut om särskilt stöd så har dessa ärenden endast hanterats av specialpedagog och fastnat där. Rektorn uppger att en elev inte kan ges särskilt stöd förrän skolan genomfört extra anpassningar. Rektorn berättar att beslut om särskilt stöd tas i samråd med föräldrar.

En representant från elevhälsan uppger i intervju att lärarna gör extra anpassningar men att "verktygslådan" kan utvecklas mer samt att elevernas extra anpassningar inte alltid utvärderas. En representant från elevhälsan uppger vid intervjun att de extra anpassningarna delas in i olika teman i respektive ämne. I exempelvis svenska kan en elev ha extra anpassning kring tema läsning i först åtta veckor för att sedan fortsätta med tema grammatik i åtta veckor. Om en utvärdering görs så bestäms det om elevens ska utredas vidare eller om de extra anpassningarna ska avslutas. Rutinen är, enligt elevhälsan, att lärare som behöver hjälpmedel tar kontakt med specialläraren som sedan kommer ut i klassrummet och gör en observation om vilket stöd som behövs. En representant från elevhälsan uppger att om specialläraren misstänker en djupare problematik genomförs en fördjupad utredning. Representanterna från elevhälsan säger att utredningsresultatet diskuteras med föräldrarna och om ärendet ska utredas vidare externt och tillägger att externa parter är ett bekymmer eftersom en vidare utredning av skolpsykologen kan ta ett och ett halvt år.

Lärarna berättar att de i sin undervisning genomför åtgärder utan att tänka på att det är extra anpassningar som görs. Några lärare uppger vid intervjun att de extra anpassningarna följs upp kontinuerligt och att lärarna säger till när de extra anpassningarna inte fungerar. Lärarna berättar om en elev som fick extra anpassningar från skolstart och som sedan på grund av rektorsbyte och beslut av ny rektor fick börja om med extra anpassningar istället för att erbjudas utredning för särskilt stöd trots att de extra anpassningarna inte räckte. En lärare tillägger att "Jag hinner inte ta fram anpassat material, då hade man kunnat göra mer". Lärarna uppger också vid intervjun att utredningen av en enskild elevs behov av särskilt stöd tar lång tid, från månader upp till två år. Det är speciellt när det är externa parter som ska komma in som det tar tid, uppger lärarna. Även kön till skolpsykologens utredningar är lång, och det kan dröja ett år innan utredning påbörjas. Lärarna uppger också att när stödinsatserna väl är i gång så fungerar det men uttrycker att det i dagsläget saknas resurser för elever med stora behov och beskriver att de visserligen har speciallärare på skolan, men att resurserna minskat. Lärarna uppger att fritidspedagogerna är med i klasserna som extra resurs på förmiddagarna, även om en klass har en lektion där det inte behövs stöd, men inte på eftermiddagarna när det finns behov av stödet, vilket resulterar i att det finns många vuxna att tillgå men på fel tider tillägger lärarna.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att en och samma elev kan få flera extra anpassningar i ett och samma ämne men inte samtidigt utan inom ramen för flera åtta-veckors perioder efter varandra vilket skulle kunna innebära att en elev har fortsatta extra anpassningar under en längre period i samma ämne utan att erbjudas utredning av särskilt stöd. Utredningen visar även att det finns elevärenden som stannar hos specialpedagogen utan att resten av EHT och rektor får information om ärendet när en insats redan påbörjats. Utredningen visar också att en elev endast erbjuds särskilt stöd när skolan har erbjudit och genomfört extra anpassningar vilket kan betyda att såväl en elev som är utredd sedan tidigare som en som har behovet av att skyndsamt utredas för möjligheten till särskilt stöd inte får tillgång till detta förrän han eller hon har genomgått samtliga av skolans extra anpassningar. I utredningen framgår också att inte alla lärare hinner med anpassa undervisningen och heller inte alltid vet hur de ska arbeta med extra anpassningar. Elevernas extra anpassningar utvärderas heller inte alltid enligt rektors utsaga. Det kan resultera i att elever inte får de extra anpassningar som de är i behov av. Vidare finns också en risk för att avsaknaden av utvärdering av extra anpassningar kan fördröja en ytterligare utredning om behov för särskilt stöd för eleven.

Utredningen visar också att skolans utredningar inte påbörjas skyndsamt, utan kan ta lång tid på grund av bristande tillgång till nödvändiga professioner såsom psykolog. En avsaknad av en komplett utredning kan resultera i att skolan inte har full vetskap om hur enskilda elevers behov av särskilt stöd ser ut vilket i sin tur kan medföra att skolan inte vidtar nödvändiga åtgärder som överensstämmer med elevens situation.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska se till att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Motivering till bedömning av brist

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens utredning

Samtliga elevgrupper uppger vid intervju att graden av studiero på lektionerna varierar beroende på om det är en ordinarie lärare som undervisar eller ej. En elevgrupp i de lägre årskurserna uppger att det är rörigt i klassrummet eftersom det finns elever som springer runt och leker och att dessa elever inte lyssnar när läraren säger till. Elever uppger vid intervjun att det finns elever som pratar så att det stör undervisningen, elever som använder svordomar och som bråkar i klassrummet.

Lärarna för de lägre årskurserna uppger i intervju att det är svårt att upprätthålla studieron i klasserna och att detta upptar mycket lektionstid. Lärarna uppger också att det numera krävs mer av dem för att få eleverna fokuserade och koncentrerade på lektionerna. Lärarna till de högre årskurserna uppger att de oftast har studiero men att den tillfälligt kan försämrats när klassen ska byta till ett annat ämne. De säger också att de stora klasstorlekarna kan ha en viss negativ påverkan på studieron och att de önskar mindre klasser.

Vid Skolinspektionens lektionsobservationer i de lägre årskurserna konstateras att ljudnivån stiger i klassrummet när eleverna blir färdiga med lektionens ordinarie uppgifter och istället får arbeta med andra uppgifter och då måste läraren säga till eleverna att sänka ljudnivån.

I den regiongemensamma elevenkäten från 2015 årskurs 2 svarar eleverna på frågan om det är lugn och ro i klassrummet. 63 procent av de svarande uppger att det stämmer ganska dåligt. 15 procent uppger att det inte stämmer alls att de har lugn och ro i klassrummet.

Rektorn uppger vid intervjun att det har varit oroligt sedan årskurs 1 i nuvarande årskurs 3-klasserna och att studieron inte är tillfredställande ännu. Det beror enligt rektorn på en organisationsmiss på skolan. Rektorn uppger att förutsättningarna som lärarna fick påverkade eleverna negativt, men rektorn förklarar inte på vilket sätt.

Elever i de lägre årskurserna uppger i intervjun att de inte alltid upplever skolmiljön utanför klassrummet som trygg. Eleverna berättar om äldre elever som ger sig på de yngre eleverna både fysiskt och verbalt. Eleverna uppger också att äldre elever brukar ställa sig i vägen för dem eller försöker fälla krokben när de går till matsalen. De yngre eleverna uppger att de är otrygga när det händer något på rasten och att de då inte alltid hittar någon vuxen i närheten. De äldre eleverna på skolan upplever att de är trygga i större utsträckning än de yngre eleverna och att det inte finns några platser på skolan

som är otrygga, men uppger samtidigt att det finns enstaka elever i årskurserna 6-9, som utsätter eleverna för fysiska kränkningar.

Enligt lärarna finns det yngre elever som blir utsatta av de äldre eleverna på skolan, även om det inte är så vanligt. Lärarna berättar också att språket har ändrats betydligt bland de yngre barnen under senare år och idag är det de yngre eleverna som har det hårdaste språket. Attityden mot varandra och mot lärare har blivit hårdare, och det är något som skolan behöver arbeta vidare med, säger lärarna. Lärarna uppger i intervju att det tidigare fanns områden kring idrottslokalen och kunskapshavet (skolans kombinerade matsal och bibliotek), i korridorer och i utemiljön som kartlades som otrygga av eleverna eftersom det förekom mycket kränkningar på dessa platser. Skolan hade otrygga barn tidigare och då jobbade skolan med detta vilket har förbättrat tryggheten på skolan radikalt, menar lärarna. I den senaste enkätundersökningen, som skolan genomfört, visas bättre resultat angående tryggheten berättar lärarna.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de tycker att eleverna på skolan är trygga och att det nog är lugnare nu än tidigare och att det just nu inte finns ett kränkande beteende på skolan som är utstuderat. Tidigare var det äldre elever som gav sig på de yngre. Elevhälsan nämner dock att miljön vid fotbollsplanen fortfarande är tuff eftersom äldre och yngre elever måste samsas där och att även matsalen kan vara ett sådant utsatt område. Representanter för elevhälsan uppger att om det händer något så kallas inblandade elever till möte där även föräldrar är närvarande.

I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling läsåret 2015/2016 beskrivs hur skolan arbetar förebyggande mot diskriminering och kränkande behandling. Det står att arbetet kan förbättras eftersom skolan ser en risk att planen enbart blir ett dokument som inte förankras väl i organisationen. Kamratteamets roll och organisation måste definieras och pedagogerna ska följa upp resultatet i elevenkäten med eleverna. I planen nämns också att en fråga i utvecklingssamtalet ska ta upp elevens kompisar och upplevda trygghet och sedan måste planen göras mer synlig för alla verksamheter inklusive förskoleklass, skola och fritids.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att elever i de lägre årskurserna inte får den studiero som de har rätt till i skolan vilket framgår av intervjuer med såväl elever, rektor och lärare, Skolinspektionens lektionsobservationer samt elevenkäter. Skolan har påbörjat ett arbete men eftersom studieron fortfarande

brister är det inte tillräckligt för att säkerställa att alla elever får den studiero som de har rätt till. Utredningen visar också att eleverna på skolan, i synnerhet i de lägre årskurserna, inte alltid är trygga eftersom de ibland utsätts för kränkande behandling av äldre elever på skolan. Skolinspektionen ser det som extra allvarligt att de yngre eleverna inte alltid har någon vuxen att vända sig till om det händer något på rasten.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Lärarna vid skolenheten ska samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Motivering till bedömning av brist

Rättslig reglering

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Lärarna vid skolan ska samverka med varandra i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Skolinspektionens utredning

Fiskebäcksskolan F-5 ligger i samma skolbyggnad som verksamheten för årskurs 6-9 medan förskoleklasserna delar lokaler med förskolan i en egen byggnad som ligger ca 5 min promenad från grundskolan.

En representant från förskoleklasserna uppger vid intervjun att de har ett eget arbetslag som anordnar arbetslagsmöten utan koppling till grundskoleverksamhetens personal. Det finns inte så mycket samarbete mellan förskoleklasserna och grundskolan eftersom det är svårt att få lärarna i grundskolan att besöka förskoleklassernas lokaler dels på grund av avståndet, dels på grund av att lärarna i grundskolan är tidspressade och har svårt att hinna med ett samarbete. En representant för förskoleklasserna berättar att de i dagsläget inte får någon återkoppling om hur det går för specifika elever i grundskolan. Avsaknaden av återkoppling försvårar förskoleklassernas utvecklingsarbete för den egna verksamheten och om de kan göra något för att underlätta för lärarna och eleverna i grundskolan.

Lärarna för de lägre årskurserna uppger vid intervju att det finns en viss samverkan i arbetslagen mellan olika lärare men uttrycker att de däremot inte finns något organiserat samarbete på skolans som de gjort tidigare då verksamheten även innefattade högstadiet. Lärarna uppger också att de har gemensamma möten för personal som undervisar i årskurserna 1-5 men att dessa ofta ägnas till att lösa organisationsfrågor och att de i dagsläget inte har några ämneskonferenser. Lärarna för de högre årskurserna uppger vid intervjun att det sker överlämningssamtal mellan årskurs 5 och 6 och att det vid dessa samtal tas upp och diskuteras studieresultat på både individ- och gruppnivå som sedan analyseras. Lärarna medger samtidigt att de inte vet vad som händer med analysen. Lärarna berättar också att de inte har några gemensamma möten med fritidspedagoger och förskollärare.

Rektorn uppger i intervju att det finns möjligheter för lärarna att samverka på skolan eftersom arbetslagen träffas varje tisdag och att de även har möten i olika konstellationer på torsdagar som möjliggör detta tillsammans med studiedagar som har ett F-9 perspektiv. Rektorn uppger också att lärarna i årskurserna 1-3 arbetar mer traditionellt och medger att lärarna som undervisar i de lägre årskurserna måste samarbeta mer. Rektorn uppger att det finns

representanter från förskoleklasserna vid rektorns möte med arbetslagsrepresentanter men att han samtidigt är medveten om att personalen i förskoleklasserna trots det känner sig utanför. Rektorn uppger att han har lyft denna problematik till huvudmannen. Förskoleklassernas lärare var med i analysen av nationella proven, men de får ingen återkoppling på sitt arbete när eleverna har börjat i årskurs 1 vilket är något som behöver utvecklas, säger rektorn.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att lärarna på Fiskebäcksskolan F-5 inte samverkar med varandra i den omfattning som skulle behövas för att utvärdera och utveckla undervisningen. Detta gäller speciellt för lärarna i de lägre årskurserna och personalen i förskoleklasserna som inte ges förutsättningar att träffas i den utsträckning som krävs.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden**Bedömning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga eleop prestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-12-08
17 (19)

Dnr 43 - 2015:4636

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Anders Bengtsson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Fiskebäcksskolan F-5

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Fiskebäcksskolan F-5

Fiskebäcksskolan F-9 är en kommunal grundskola som ligger i stadsdelen Västra Göteborg i Göteborgs kommun. Skolan rymmer två enheter som leds av olika rektorer och tillsynen avser Fiskebäcksskolan F-5. Enheten är tvåparallellig och har vid tillsynen 54 elever i förskoleklassen och 274 elever i årskurserna 1-5. Förskoleklassens verksamhet är belägen ca 5 min promenad från grundskolan. Skolenheten har åldershomogena klasser med mellan 26 till 30 elever i varje klass och lärarna är organiserade i tre arbetslag. Skolenhetens verksamhet leds av en rektor och skolans lokaler sammanflätas i kunskapshavet som är en öppen yta där matsal och bibliotek kombineras.